

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obdo/9/2021
Identifikačné číslo spisu: 6312201766
Dátum vydania rozhodnutia: 24.05.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Ivana Nemčeková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:6312201766.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a členiek senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu BISO Schrattenecker, s.r.o., so sídlom Horná 70/13, Banská Bystrica, IČO: 36 747 343, zastúpeného SUCHÝ & PARTNERS s. r. o., so sídlom Horná 13, Banská Bystrica, IČO: 52 826 791, proti žalovanej W. U., s miestom podnikania Pestovateľská 1825/19, Brezno, IČO: 37 893 751, zastúpená advokátom JUDr. Ľubomír Hlbočan, so sídlom Vajnorská 20, Bratislava, IČO: 31 772 854, o zaplatenie 31.008,09 eur a 57.272,42 eur (spolu o 88.280,51 eur) s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Brezno pod sp. zn. 7Cb/93/2012, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. júna 2020, č. k. 41Cob/101/2018 - 1282, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobca m á n á r ok voči žalovanej na plnú náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Brezno (ďalej tiež „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 18. januára 2018, č.k. 7Cb/93/2012 - 1102 v spojení s opravným uznesením z 21. februára 2018, č. k. 7Cb/93/2012 - 1191, uložil prvým výrokom žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 31.008,09 eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 21. júla 2010 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Druhým výrokom zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi 57.272,42 eur s úrokom z omeškania vo výške 9%, resp. 10 % ročne z jednotlivých čiastkovým súm a za obdobia uvedené vo výroku rozhodnutia, taktiež do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Tretím výrokom priznal žalobcovi náhradu trov konania vo výške 100 %.

2. Rozsudok vo veci samej odôvodnil právne ustanoveniami § 37 ods. 1 zákona

č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“), § 114 ods. 1, § 118 ods. 1 a 4, § 119 ods. 1, § 132 ods. 1, § 153 ods. 1, § 155 ods. 2 a § 156 veta prvá zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej tiež „Zákon o konkurze a reštrukturalizácii“ alebo „ZKR“).

3. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca sa žalobou z 24. februára 2012 domáhal voči žalovanej zaplata sumy 31.008,09 eur s príslušenstvom, z dôvodu neuhradenia fakturovanej a splatnej kúpnej ceny za dodaný náves zn. Bergmann Cargo, ktorý žalobca predal žalovanej na základe ústnej kúpnej zmluvy a žalovaná ho prevzala dňa 7. decembra 2009 (konanie o tomto nároku sa pôvodne viedlo pod sp.zn. 7Cb/93/2012).

4. V ďalšom konaní vedenom súdom prvej inštancie (pôvodne pod sp.zn. 7Cb/73/2012) žalobca žalobou z 12. marca 2012 uplatnil voči žalovanej nárok na zaplata sumy 57.272,42 eur s príslušenstvom, titulom viacerými už splatnými faktúrami vyúčtovanej odplaty za poskytnuté služby, za tovar, ktorý žalovanej predal a za výrobky, ktoré použil pri službách vykonávaných v prospech žalovanej. V tomto konaní bol súdom prvej inštancie dňa 10. mája 2012 vydaný platobný rozkaz sp. zn. 2Rob/41/2012, voči ktorému žalovaná podala odpor a uviedla v ňom, že má voči žalobcovi (proti) pohľadávku v celkovej výške 187.848,16 eur, pričom k tejto sume následne v bodoch uviedla, aké nároky (z rokov 2009 - 2011) si voči žalobcovi uplatňuje, z akého dôvodu a pripojila k nim dôkazy. Žalovaná zároveň uplatnila kompenzačnú námietku do výšky žalobou uplatnenej sumy s príslušenstvom vyčísleným do 31. mája 2012 (t.j. 57.272,42 eur plus 11.263,57 eur, spolu 68.535,99 eur), pričom uviedla, že po tomto jednostrannom zápočte jej žalobca má ešte zaplatiť sumu 119.312,17 eur (t.j. 187.848,16 eur po odpočítaní sumy 68.535,99 eur). Žalovaná súčasne zo sumy 119.312,17 eur žiadala priznať aj 9 % p. a. úroky z omeškania, a to odo dňa spísania odporu (31. mája 2012).

5. Súd prvej inštancie uvedené veci uznesením č.k. 7Cb/93/2012 - 47 z 23. októbra 2012 spojil na spoločné konanie, ktoré bolo ďalej vedené pod sp.zn. 7Cb/93/2012.

6. Konštatoval, že uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 2R/15/2015 - 771 z 19. októbra 2015, právoplatným 24. októbra 2015, bola povolená reštrukturalizácia žalobcu. Uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 2R/15/2015 - 882 z 27. mája 2016, právoplatným 4. júna 2016, bol potvrdený reštrukturalizačný plán a zároveň ukončená reštrukturalizácia žalobcu.

7. Súd prvej inštancie zhrnul, že žalovaná vznesla zápočítaciu námietku do výšky 68.535,99 eur a v sume 119.312,17 eur si uplatnila voči žalobcovi protinávrh. Pohľadávky žalovanej, a to aj vo vzťahu k nariadenému znaleckému dokazovaniu, rozdelil na pohľadávky z titulu bezdôvodného obohatenia, pohľadávky z titulu zaplata tovaru a služieb a pohľadávky na zľavu zo zaplatenej kúpnej ceny. Konštatoval, že pohľadávky v súhrnej sume 187.848,16 eur, ktoré žalovaná uviedla vo svojej kompenzačnej námietke, sú pohľadávky, ktoré vznikli do začatia reštrukturalizačného konania. Vykonané zápočítanie zo strany žalovanej považoval podľa § 37 OZ za neurčitý, a teda absolútne neplatný právny úkon, nakoľko nie je zrejmé, ktoré čiastkové pohľadávky z celkovej sumy 187.848,16 eur zápočítala žalovaná na uplatnenú pohľadávku žalobcu vo výške 68.535,99 eur. Z uvedeného dôvodu pohľadávka žalobcu voči žalovanej nezankla a keďže zápočítací prejav žalovanej voči tomuto nároku bol len prostriedkom procesnej obrany žalovanej, preto súd prvej inštancie o pohľadávke žalovanej v sume 68.535,99 eur vo výroku nerozhodoval.

8. Pokiaľ ide o žalovanou uplatnený protinávrh vo výške 119.312,17 eur, podľa názoru súdu prvej inštancie tu žalovaná takisto neuviedla, súčet ktorých jej pohľadávok má tvoriť predmetnú sumu. Odhliadnuc od toho však ide o pohľadávky, ktoré vznikli do začatia reštrukturalizačného konania dlžníka (žalobcu) a žalovaná bola povinná si ich prihlásiť podľa § 120 ods. 1 ZKR prihláškou do reštrukturalizačného konania. Žalovaná si však tieto nároky v reštrukturalizačnom konaní neuplatnila, čo

sama oznámila súdu

dňa 14. júla 2016 (č.1. 797). Reštrukturalizačné konanie žalobcu bolo zverejnením uznesenia o skončení reštrukturalizácie v Obchodnom vestníku ukončené, a konania, ktoré boli začatím reštrukturalizácie prerušené podľa § 118 ods. 4 ZKR, teda aj konanie o zaplatenie 119.312,17 eur, sa zo zákona zastavujú. Nárok žalovanej vymáhať túto pohľadávku teda zanikol, a z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie o tomto protinávrhu nerozhodoval, keďže toto konanie bolo ex lege zastavené.

9. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že predmetom konania zostali len žalobné nároky žalobcu. Bol názoru, že vznesením kompenzačnej námietky voči nároku zo žaloby o zaplatenie 57.272,42 eur s príslušenstvom žalovaná de facto uznala ten nárok, voči ktorému námietku vzniesla. Žalovaná spochybnila nárok zo žaloby o zaplatenie

31.008,09 eur s príslušenstvom, keď uviedla, že stroj, za ktorý nezaplatila kúpnu cenu, jej žalobca odpredal ako použitý napriek tomu, že deklaroval odpredaj nového (predvádzacieho) stroja. Vykonaným dokazovaním však toto tvrdenie nebolo preukázané, pričom žalovaná si mala tento nárok uplatniť v lehote podľa § 428 zák. č. 513/1991 Zb.

Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „Obchodný zákonník“ alebo „OBZ“), keď bolo možné vady zistiť, t.j. neodkladne potom, ako stroj prevzala bola povinná vady oznámiť žalobcovi a uplatniť si nárok, čo však neurobila.

Stroj jej bol odovzdaný 7. decembra 2009 a vady uplatnila až 25. februára 2011, teda nie neodkladne, preto súd prvej inštancie jej obranu neuznal a zaviazal ju zaplatiť žalobcovi sumu 31.008,09 eur s príslušenstvom. Pokiaľ ide o nárok zo žaloby o zaplatenie

57.272,42 eur s príslušenstvom, tak tento nárok spochybnený nebol a žalovaná neuviedla dôvod, prečo faktúry nezaplatila, pričom žalobca svoj nárok preukázal, keď predložil súdu dodacie listy i faktúry, ktoré žalovaná prevzala, preto súd prvej inštancie na základe zistenia, že žalobca vykonal vyúčtované práce a dodal vyúčtovaný materiál, nároku vyhovel. O trovách konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej tiež „CSP“) tak, že v konaní úspešnému žalobcovi priznal

ich 100 % náhradu.

10. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej tiež „odvolací súd“), rozsudkom č. k. 41Cob/101/2018 - 1282 zo dňa 24. júna 2020 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 aj 2 CSP, stotožniac sa s jeho odôvodnením v celom rozsahu.

11. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd uviedol,

že započítanie ako každý právny úkon musí byť zrozumiteľný a určitý a z prejavu vôle veriteľa musí predovšetkým vyplývať, ktorú určitú pohľadávku alebo viac pohľadávok a v akej výške chce započítať voči inej alebo viacerým pohľadávkam, ktoré má dlžník v právnej pozícii veriteľa voči nemu. K zániku pohľadávky dochádza vtedy,

keď sa pohľadávky stretnú a stretnú sa vtedy, keď sú splatné. Keďže spravidla nemajú rovnaký deň splatnosti, stretnú sa splatnosťou tej pohľadávky, ktorá má neskoršiu splatnosť. K zániku pohľadávok dôjde spravidla spätne, k momentu keď sa pohľadávky stretnú. Kompenzačný prejav môže byť úspešne urobený iba od toho okamihu,

keď sa vzájomné pohľadávky s plnením rovnakého druhu stretli a boli spôsobilé na započítanie. Keďže žalovaná vo svojej kompenzačnej námietke neuviedla, ktoré

zo súm (peňažných nárokov), tvoriacich spolu 187.848,16 eur započítava na pohľadávku žalobcu uplatnenú voči nej vo výške 68.535,99 eur (57.272,42 eur + úroky z omeškania 11.263,57 eur), potom kompenzačná námietka nespĺňala náležitosti ustanovené v § 34 a nasl. Občianskeho zákonníka a ide o absolútne neplatný právny úkon.

12. Rovnako považoval za správny názor súdu prvej inštancie aj v tom, že v zmysle ZKR si možno po povolení reštrukturalizácie nároky uplatniť voči dlžníkovi prihláškou s tým, že po začatí reštrukturalizačného konania pohľadávku, ktorá sa v reštrukturalizácii uplatňuje prihláškou, nemožno voči dlžníkovi započítať. Suma 119.312,17 eur predstavuje pohľadávky, ktoré vznikli do začatia reštrukturalizačného konania žalobcu, a teda žalovaná bola povinná si ich prihlásiť podľa § 120 ods. 1

ZKR. Keďže tak neučinila, zverejnením uznesenia o ukončení reštrukturalizačného konania zanikol jej nárok tieto pohľadávky vymáhať, pretože konanie bolo podľa § 118 ods. 4 ZKR zastavené (ex lege).

13. Odvolací súd vo vzťahu k nároku žalobcu na zaplatenie 31.008,09 eur s príslušenstvom tiež konštatoval, že ani vykonané znalecké dokazovanie ani svedecké výpovede nepreukázali tvrdenia žalovanej, že žalobca jej odpredal použitý stroj namiesto predvážacieho, pričom žalovaná svoj nárok voči žalobcovi neuplatnila v lehote podľa

§ 428 OBZ. Nárok na zaplatenie 57.272,42 eur s príslušenstvom nebol spochybnený a žalovaná neuviedla ani dôvody, pre ktoré vystavené faktúry nezaplatila, pričom žalobca svoj nárok riadne preukázal. Súd prvej inštancie preto správne rozhodol, keď obom žalobám vyhovel. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 2 CSP a § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalobcovi priznal nárok na ich náhradu v rozsahu 100 % .

14. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej tiež „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila ust. § 420 písm. f/ CSP a súčasne ust. § 421 ods. 1 písm. a/ a písm c/ CSP. Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“, „dovolací súd“ alebo skrátené „NS SR“) rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobu zamietne a prizná žalovanej náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho i dovolacieho konania, eventuálne aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu i súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Dovolateľka tiež navrhla odložiť vykonateľnosť prvoinštančného rozsudku.

15. Porušenie svojich procesných práv a práva na spravodlivý súdny proces (§ 420 písm. f/ CSP) vidí dovolateľka najmä v nepreskúmateľnosti rozsudku odvolacieho súdu a čiastočne i súdu prvej inštancie, keďže odvolací súd podľa nej neodstránil nedostatky argumentácie súdu prvej inštancie a taktiež v tom, že odvolací súd porušil povinnosť podľa § 387 ods. 3 CSP tým, že sa nevysporiadal s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní, najmä so špecifickým argumentom (opierajúcim sa o závery z rozhodnutia NS SR sp. zn. 6 M Cdo 3/2010) o tom, že uplatnenie kompenzačnej námietky v súdnom konaní nevyžaduje urobenie samostatného prejavu smerujúceho k započítaniu a prípadné nejasnosti o obsahu takéhoto (procesného) úkonu (nech aj s hmotnoprávnym dopadom) treba odstraňovať postupom podľa § 43 OSP, čo sa v tejto veci nestalo.

Dovolateľka v tejto súvislosti vytýka súdom nižších inštancií, že argumentáciou o neplatnosti kompenzačnej námietky sa vyhli potrebe skúmania, či a prípadne v akom rozsahu sú, resp. boli existujúcimi pohľadávky žalovanej a či ich stret s pohľadávkami žalobcu mohol spôsobiť ich zánik. Zo započítacieho prejavu je podľa dovolateľky jasné a zrejmé, že eviduje voči žalovanému jednu pohľadávku vo výške 187.848,16 eur,

a to z viacerých titulov, popísaných v bode 3/ písm. a/ až ch/ (v podanom odpore), ktorá sa započítava s pohľadávkami uplatnenými žalobou (o 57.272,42 eur s príslušenstvom) „z jednotlivých faktúr, ako sú uvedné v žalobe s tým, že vzhľadom k tomu, že pohľadávka žalovanej je vo výške 187.848,16 € a pohľadávky žalovanej zo žaloby 2 žalobkyne sú spolu s príslušenstvom len vo výške 68.535,99 € tieto úplne zápočtom zanikajú a pohľadávka žalovanej ostáva neuspokojená do výšky 119.312,17 €“. Preto záver súdu prvej inštancie o neurčitosti ňou vznesenej kompenzačnej námietky vychádza z nesprávne zisteného skutkového stavu a nesprávneho právneho posúdenia veci. Dovolateľka uvádza,

že „sám súd prvej inštancie nemal pochybnosti o neurčitosti prejavu žalovanej, ktorou uplatnila svoju pohľadávku na započítanie“, keďže i po povolení reštrukturalizácie žalobcu nezrušil uznesenie o ustanovení znalca, ktorý skúmal nároky uplatnené kompenzačnou námietkou (či sú protižalobou dané a v akej výške). Dovolateľka tiež namieta, že pre nesprávne vyriešenie otázky dôkazného bremena tej ktorej strany sporu a nepopretie dôkazov o výške pohľadávok žalovanej voči žalobcovi, bolo treba prejednať vec odvolacím súdom na pojednávaní. Žalovaná má za to, že odvolací súd sa pri riešení kompenzačnej námietky ako právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorou sa nezaoberal súd prvej inštancie a túto nesprávnosť nenapravil ani odvolací súd. Dovolateľka pritom poukázala na uznesenie NS SR sp. zn.

6 M Cdo 3/2010 zo dňa 30. novembra 2010 a taktiež na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky

(ďalej tiež skrátenie „NS ČR“) vo veci sp.zn. 32Odo/432/2005.

16. Vo zvyšnej časti dovolania žalovaná vo vzťahu k žalobnému návrhu o zaplatenie 31.008,09 eur s príslušenstvom namieta, že predmet kúpy jej nebol dodaný (bol dodaný iný, opotrebovaný), a preto k uzavretiu kúpnej zmluvy ani nedošlo, a nemala tak dôvod vytýkať vady návesu, zo strany súdu prvej inštancie tak bola vec nesprávne právne posúdená. Rovnako podľa nej nebol zo strany súdu prvej inštancie vyhodnotený

a spomenutý dôkaz „čestné vyhlásenie F. W. z 24. februára 2011“, ktoré potvrdzovalo dodanie opotrebovaného stroja. Súd prvej inštancie v bode 80 rozsudku uvádza najprv, že žalovaná nespochybnila žalobcom uplatnený nárok zo žaloby o 31.008,09 eur s príslušenstvom, ani nárok zo žaloby o 57.272,42 eur s príslušenstvom, následne však v bode 82 rozsudku uvádza, že žalovaná spochybnila nárok zo žaloby o 31.008,09 eur s príslušenstvom, čo dovolateľka považuje za zmätočné.

17. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že dovolanie žalovanej ako aj jej návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia považuje za nedôvodné, lebo toto konanie nie je pre žalovanú likvidačné, ale naopak jej konanie za posledných 8 rokov komplikuje žalobcovi život natolko, že bol nútený prejsť reštrukturalizačným konaním, aby mohol ďalej fungovať. Žalovaná podala návrh na poskytnutie dočasnej ochrany v súvislosti s ochorením COVID -19 v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 92/2020 Z.z., pričom súd žalovanej dočasnú ochranu poskytol, na základe čoho je aj exekučné konanie v prospech žalobcu prerušené. Žalobca zastáva názor, že súd prvej inštancie i odvolací súd skutkovo aj právne svoje rozhodnutia odôvodnili, avšak rozhodli v rozpore s očakávaniami žalovanej, čo však nemôže byť posudzované ako vada konania.

Navrhol, aby najvyšší súd nepovolil odklad vykonateľnosti a aby dovolanie žalovanej zamietol a priznal žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania.

18. V nasledujúcich vyjadreniach obe sporové strany v zásade odkázali na svoje predchádzajúce podania.

19. Žalovaná okrem toho v dovolacej replike uviedla, že trvá „na svojich tvrdeniach k dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) a f) CSP“, pričom žalobca jej tvrdenia v dovolaní ničím nespochybnil a ani sa k nim nevyjadril. Napadnuté rozhodnutia sú arbitrárne, lebo popierajú pravidlá formálnej logiky a sú v rozpore s princípom spravodlivosti. Ako príklad uviedla nezohľadnenie jej nároku z duplicitnej platby voči žalobcovi. Zdôraznila, že odvolací súd sa pri riešení kompenzačnej námietky ako právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, pričom poukázala na uznesenie NS SR sp. zn. 6 M Cdo 3/2010.

20. Žalobca v dovolacej duplike zdôraznil, že všetky svoje námietky, odôvodnenia a vysvetlenia k danej veci už podal v súlade s koncentračnou zásadou a opakujúcimi sa vyjadreniami žalovanej len dochádza k mareniu možnosti dosiahnuť spravodlivé riešenie pre obe strany a v zmysle zásady hospodárnosti. Dovolanie žalovanej označil za účelové, v snahe vyhnúť sa plneniu, pričom rozsudky súdov nižších inštancií považuje za zákonné, vane správne, riadne a dostatočne odôvodnené.

21. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou CSP) a dospel k záveru, že dovolanie nemožno považovať za prípustné.

K prípustnosti dovolania všeobecne (§ 419, 421 CSP).

22. Podľa § 419 CSP, je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné,

ak to zákon pripúšťa. Uvedené znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

23. Podľa § 420 CSP, je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, pokiaľ trpí niektorou z procesných väd konania vymenovaných v písm. a/ až f/ predmetného ustanovenia (zakotvujúceho tzv. vady zmätočnosti); o. i. teda aj vtedy, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (písmeno f/ ustanovenia). Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1, 2 CSP).

24. Naproti tomu pre dovolanie prípustné podľa § 421 CSP (podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne) platí, že ho možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

25. Dovolací súd je rozsahom dovolania viazaný (§ 439 CSP, okrem prípadov uvedených v písm. a/ až c/ tohto ustanovenia). Rovnako je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 v spojení s § 431 ods. 1 CSP a/alebo § 421 CSP v spojení s § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku uvedenej viazanosti odvolacieho súdu dovolacím dôvodom, dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom (uznesenie NS SR sp. zn. 3 Cdo 59/2017 z 8. júna 2017).

26. Tu sa žiada poznamenať, že (okrem zrejmej chyby odkazujúcej na neexistujúce písmeno f/ paragrafu 421 ods. 1 CSP na strane 4 dovolania) sa v podanom dovolaní na strane 3 uvádzajú ako dovolacie dôvody § 420 písm f/ a § 421 ods. 1 písm a/ a písm. c/ CSP. V ďalšom texte dovolania už nie je žiadna zmienka o dôvode prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. V závere dovolania na strane 14 potom dovolateľka výslovne žiada, aby dovolací súd skúmal obsah dovolania z pohľadu prípustnosti „podľa § 420 písm. f/ CSP a § 421 písm. a/ CSP.“ Posudzujúc dovolanie podľa jeho obsahu najvyšší súd nevzhladol žiadne špecifické argumenty dovolateľky, ktoré by sa obsahovo týkali odvolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, a nedostatok úmyslu žalovanej podať dovolanie aj z tohto dôvodu vyvodil najvyšší súd tiež z toho, že dovolanie neuvádza ani žiadnu rozdielne rozhodovanú judikatúru najvyššieho súdu. Dovolanie preto posudzoval z hľadiska žalovanou uplatnených dovolacích dôvodov podľa ustanovení § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Tiež je namieste poznamenať, že dovolanie je z hľadiska formulovania kumulatívne nastolených dovolacích dôvodov (§ 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP) neprehľadné, keď dovolateľka súbežne prelína svoju argumentáciu tak k zmätočnosti napadnutého rozhodnutia ako aj k právnomu posúdeniu veci a tiež k skutkovej stránke veci, s ktorými nesúhlasí.

K prípustnosti dovolania z dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP.

27. Ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a súčasne dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany ako dôsledok nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Relevantnými znakmi, charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle tohto ustanovenia,

sú zásah súdu do práva na spravodlivý súdny proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva.

Právo na spravodlivý súdny proces predstavuje možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva

je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov. Právo na spravodlivý súdny proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery

nie sú svojvoľné, neutržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý

by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces pritom nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, hodnotením dôkazov (IV. ÚS 22/04) a ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (I. ÚS 50/04). Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov, ďalej len „ústava“).

28. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúci je výlučne záver dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017,

7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalovanej, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

29. Vo vzťahu k samostatnému nároku žalobcu (kompenzačnou námietkou protistrany nedotknutom), aby mu žalovaná zaplatila kúpnu cenu za náves Bergmann Cargo v sume 31.008,09 eur s úrokmi z omeškania, dovolateľka v skutočnosti vytýka odvolaciemu súdu, resp. i súdu prvej inštancie, nedostatky v procese obstarávania skutkových podkladov

pre rozhodnutie, správnosť ich právnych záverov a len všeobecne nepreskúmateľnosť (arbitrárnosť) rozhodnutí. Tu najvyšší súd pripomína, že (ani prípadné) nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (1 Cdo 41/2017,

2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017,

8 Cdo 187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky

(ďalej tiež „ústava“) posudzoval i Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), nedospel však k záveru o jeho ústavnej neutržateľnosti (II. ÚS 465/2017).

30. Pokiaľ obsah dovolania (§ 124 ods. 1 CSP vo väzbe na § 438 ods. 1 CSP) naznačoval, že žalovaná vyvodzuje procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP aj z právnych záverov, na ktorých odvolací súd (a pred ním tiež súd prvej inštancie) založil svoje rozhodnutie, tak dovolací súd uvádza, že už v režime skoršej úpravy občianskeho súdneho konania (účinnejšie do 30. júna 2016 podľa Občianskeho súdneho poriadku) dospel najvyšší súd k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa právnym posúdením účastníkovi (dnes strane sporu) neznemožňuje. Na tom zotrúva rozhodovacia prax najvyššieho súdu aj za účinnosti novej právnej úpravy (R 24/2017 a tiež 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 94/2017, 4 Cdo 47/2017, 5 Cdo 145/2016, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 76/2018).

31. Ak teda žalovaná dovolaním namieta, že k vade zmätočnosti predpokladanej ustanovením § 420

písm. f/ CSP došlo v dôsledku toho, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nemá zákonom stanovené náležitosti, je nepreskúmateľné, arbitrárne a nálezité (či presnejšie vôbec) nereaguje na jej odvolaciu argumentáciu, a to v miere, ktorá má zakladať porušenie jej práva na spravodlivý proces, tak s dovolateľkou nemožno súhlasiť.

32. Podľa článku 2 Základných princípov CSP ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty (odsek 1); právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít (odsek 2, časť vety pred bodkočiarkou) a ak sa spor na základe prihliadnutia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu (odsek 3).

33. Podľa ust. § 387 ods. 2 a 3 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (2). Odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (3).

34. Podľa § 393 ods. 2 a 3 CSP, v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté. Odôvodnenie rozhodnutia senátu obsahuje aj pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté. (2) Ak sa súd (odvolací - pozn. najvyššieho súdu) odkloní od ustálenej rozhodovacej praxe, odôvodnenie rozhodnutia obsahuje aj dôkladné odôvodnenie tohto odklonu (3).

35. V súvislosti s argumentáciou dovolateľky o nedostatočnom, a tým nepreskúmateľnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, a vzhľadom na jeho potvrdzujúci charakter aj rozhodnutia súdu prvej inštancie (keďže tvoria celok), dovolací súd poukazuje na to, že z recentnej judikatúry ústavného súdu vo vzťahu k všeobecnému súdnictvu vyplýva, že jednou z garancií obsiahnutých v pojme práva na spravodlivý proces je aj celkom nepochybné právo účastníka na riadne odôvodnenie, nielen

na uvedenie „aspoň nejakých“ dôvodov, ale dostatočných argumentov reagujúcich na relevantné námietky odvolateľa zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom. K naplneniu tohto dovolacieho dôvodu [§ 420 písm. f) CSP, pozn. dovolacieho súdu] preto nedochádza len úplnou absenciou odôvodnenia, ale aj jeho nedostatočnosťou alebo nezrozumiteľnosťou či svojvoľnosťou. Striktné oddeľovanie procesného postupu súdu a rozhodnutia, ktorý je jeho sumárom a výsledkom, nie je ústavne udržateľným konceptom, pretože celý faktický proces súdu a naň nadväzujúci myšlienkový proces hodnotenia skutkového stavu a jeho subsumovania pod relevantnú právnu normu je stelesnený v odôvodnení rozhodnutia súdu a práve cez odôvodnenie rozhodnutia musí byť preskúmateľný (pozri aj nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 120/2020 z 21. januára 2021, body 37 až 41). Ústavný súd opakovane vo svojej judikatúre pripomína, že všeobecné súdy pri výklade a aplikácii aj procesných právnych noriem musia uprednostniť vždy ten z rôznych do úvahy prichádzajúcich výkladov, ktorý je priaznivejší, ústretovejší a zabezpečujúci plnohodnotnejšiu realizáciu práv pre účastníka konania. Pretože jednotlivec sa obracia na súd s požiadavkou o poskytnutie súdnej ochrany jeho ohrozenému alebo porušenému právu s dôverou, že táto ochrana bude poskytnutá spravodlivo a v súlade s právnym poriadkom vrátane európskej úrovne štandardov ochrany ľudských práv (II. ÚS 419/2021).

36. K zjavnej neodôvodnenosti (arbitrárnosti) rozhodnutí všeobecných súdov sa vyjadril ústavný súd

ďalej tak, že je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov

a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy (II. ÚS 302/2019-44 z 20. februára 2020, ods. 17).

37. Preskúmaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu vo väzbe na konanie, ktoré predchádzalo jeho vydaniu však dospel dovolací súd k záveru, že o taký prípad zmätočnosti ako namieta dovolateľka v danej veci nejde. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že ním bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 aj 2 CSP, teda i pre stotožnenie sa s jeho odôvodnením. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí pritom jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich jednotu. Odvolací súd spravidla v takomto svojom rozhodnutí preberá skutkové a právne závery súdu prvej inštancie. V takých prípadoch rozhodnutia obsahujú sporovým stranám známe podania, známe napadnuté rozhodnutia (rozsudok alebo uznesenie) a v závere obsahujú už len stručné konštatovania o správnosti a presvedčivosti rozhodnutia, s ktorým sa odvolací súd stotožňuje.

38. Keďže napadnuté rozhodnutie bolo vydané v spoločnom konaní o dvoch pôvodne samostatne podaných žalobách (31.008,09 eur s prísl. a o 57.272,42 eur s prísl.) a kompenzačná námietka žalovanej bola vznesená len v jednom z týchto konaní

(o 57.272,42 eur s prísl.) v štádiu pred ich spojením na súde prvej inštancie a keďže

aj dovolacie dôvody sa v tomto ohľade rôznia, najmä pokiaľ ide o posúdenie námietky o započítaní, bolo vhodné aj prípustnosť dovolacích dôvodov k dotknutým nárokom posudzovať samostatne.

39. Preskúmaním veci dovolací súd zistil, že vo vzťahu k časti predmetu konania

(o zaplatenie 31.008,09 eur s prísl.) predstavovanej požiadavkou na zaplatenie kúpnej ceny za náves sa odvolací súd vysporiadal s tými odvolacími námietkami žalovanej (neskoršej dovolateľky), ktoré považoval za relevantné. V tejto súvislosti priamo uviedol, že ani vykonané znalecké dokazovanie ani svedecké výpovede nepreukázali tvrdenia žalovanej, že žalobca odpredal použitý stroj namiesto predvádzacieho, a že žalovaná

si neuplatnila voči žalobcovi svoj (tvrdený) nárok v lehote podľa § 428 OBZ. Dovolateľkou spomínané opomenutie čestného vyhlásenia p. Balka, majúceho potvrdiť dodanie opotrebovaného stroja, nebolo spôsobilé na týchto záveroch nič zmeniť, pretože aj prípadnej zľavy z kúpnej ceny z tohto dôvodu by sa musel týkať argument o neuplatnení takéhoto nároku zo zodpovednosti za vady v lehote podľa § 428 OBZ. Odvolací súd z tohto hľadiska neporušil úpravu v ust. § 387 ods. 3 druhej vety CSP a stotožnením sa s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie ako celkom (§ 387 ods. 2 CSP) dal jasne najavo, že tu nebolo žiadnych podstatných tvrdení, s ktorými

by sa nevysporiadal už súd prvej inštancie (z ktorého dôvodu nebolo prečo trvať

aj na splnení povinnosti podľa § 387 ods. 3 vety prvej CSP). Pretože správnosť týchto jeho záverov nebol dôvod spochybníť, dovolací súd v tomto prípade nevzhladol prípad tzv. zmätočnej vady podľa § 420 písm. f/ CSP.

40. Pokiaľ ide o procesný postup pred súdmi nižších inštancií ani tvrdenie dovolateľky o nevykonaní dôkazu dotknutým čestným vyhlásením neobstoja, keďže práve z dôvodu spochybnenia jeho pravdivosti a vierohodnosti žalobcom, bol autor čestného prehlásenia k obsahu tejto nedatovanej listiny (č.l. 286) pred súdom prvej inštancie opakovane vypočutý a tiež, k oproti nemu odchylným výpovediam ďalších svedkov, s nimi konfrontovaný (č.l. 342, 646). Dovolací súd len pre úplnosť pripomína, že nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení

(vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu civilného súdneho konania. Zo samotnej skutočnosti, že súd v priebehu konania nevykonával všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nemožno vyvodiť, že dovolanie proti

rozhodnutiu odvolacieho súdu je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné (obdobne za účinnosti OSP pozri R 37/1993 a R 125/1999). Ani prípadné nesprávne hodnotenie dôkazov (§ 191 CSP) nezakladá vadu konania v zmysle § 420

písm. f/ CSP. Výdanie prekvapivého rozhodnutia v rozpore so zisteným skutkovým stavom a výsledkami dokazovania, záver súdu o neunesení dôkazného bremena, či postup súdu pri hodnotení výsledkov dokazovania sú námietky týkajúce sa postupu súdu v procese dokazovania. Spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov súdom odchyľne

od tvrdení a názoru sporovej strany predstavuje skutkovú rovinu posudzovania sporu. V tomto ohľade dovolací súd poukazuje na § 442 CSP, podľa ktorého je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, z čoho vyplýva, že skutkový stav veci zistený odvolacím súdom (prípadne uzavretý už pred súdom prvej inštancie) nepodlieha prieskumu v dovolacom konaní. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje aj na čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý zaručuje právo na spravodlivé súdne konanie, ale neustanovuje žiadne pravidlá pre prípustnosť dôkazov alebo spôsob, akým majú byť posúdené. Význam dôkazov a potrebnosť ich vykonania

sú otázky, ktorých posúdenie je v zásade v právomoci orgánu, ktorý rozhoduje o merite veci. Z uvedeného vyplýva, že právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe zahŕňa právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné

(I. ÚS 52/03). Dovolací súd zdôrazňuje, že procesným pochybením by bol taký postup súdu, ktorý by procesnej strane v konaní znemožnil dôkazy predkladať alebo navrhovať. To však nie je prípad tu posudzovanej veci. Naopak z priebehu prvoinštančného konania ako vyplýva z obsahu spisu je zrejmé, že súd akceptoval návrhy strán a vykonal rozsiahle dokazovanie tak k tvrdeniam žalobcu ako aj k obrane žalovanej (okrem listín tiež výsluchom a konfrontáciou svedkov, znaleckým posudkom). Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, avšak táto skutočnosť ešte sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 420 CSP. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom

a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

41. Pokiaľ ide o námietky žalovanej ohľadom odôvodnenia rozhodnutia súdu o nároku na zaplatenie sumy 31.008,09 eur s prísl. a obrane proti tomuto nároku, dovolací súd ďalej uvádza, že súd prvej inštancie sa v odôvodnení svojho rozsudku (ods. 82, 83) predmetnou obranou žalovanej zaoberal, keď stručne, ale dostatočne a výstižne poukázal na v tomto ohľade vykonané dokazovanie, so záverom, že tvrdenie žalovanej preukázané nebolo „...ani zo svedeckej výpovede vypočítaných svedkov (W., H., X.), a nebolo preukázané ani vykonaným znaleckým dokazovaním. Naviac, žalovaná si tento nárok voči žalobcovi mala uplatniť v lehote podľa § 428 Obchodného zákonníka, tzn. keď bolo možné vady zistiť, t.j. neodkladne potom, ako stroj prevzala, a neodkladne potom, ako stroj prevzala bola povinná vady oznámiť žalobcovi a uplatniť si nárok zo zodpovednosti

za vady“. Toto hodnotenie a závery nadväzovali na predchádzajúcu podrobnú konštatívnu časť odôvodnenia s uvedením tvrdení strán a k nim vykonaných dôkazov.

Práve v nadväznosti na prvoinštančný rozsudok, za stotožnenia sa s jeho dôvodmi odvolací súd správnosť týchto záverov potvrdil a na zdôraznenie vecnej správnosti rozhodnutia v tejto časti (v ods. 30) o. i. uviedol, že „žalovaná nepreukázala svoje tvrdenia, že stroj, za ktorý nezaplatila dohodnutú kúpnu cenu, jej žalobca odpredal použitý

hoci deklaroval, že predáva stroj nový, bola povinná si svoj nárok voči žalobcovi uplatniť v lehote podľa ust. § 428 Obchodného zákonníka tak, ako to deklaroval súd prvej inštancie. Keďže tak žalovaná neurobila, súd takúto obranu žalovanej neuznal a správne ju zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 31.008,09 eur spolu s úrokom z omeškania 9% ročne“. Takéto odôvodnenie podľa názoru dovolacieho súdu nevykazuje znaky nepreskúmateľnosti či arbitrárnosti rozhodnutia. Možno uzavrieť, že základom rozhodnutia v tejto časti sporu je záver o unesení dôkazného bremena žalobcu vo vzťahu k ním uplatnenému peňažnému nároku a naopak o neunesení dôkazného bremena žalovanej vo vzťahu k ňou uplatnenej obrane, čo je dostatočne a preskúmateľne zreteľné z odôvodnení oboch rozsudkov súdov

nižších inštancií. To, že s týmito rozhodnutiami a ich dôvodmi žalovaná (dovolateľka) nesúhlasí, v danom prípade nezakladá opodstanenosť ňou tvrdenej vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Treba osobitne podotknúť, že tejto časti predmetu konania sa vôbec netýkali špecifické argumenty odvolateľky (neskoršej dovolateľky), ani namietané nesprávne právne posúdenie vecí, viažúce sa k otázke započítania. Tie sa totiž týkali len nároku žalobcu na sumu 57.272,42 eur s úrokmi z omeškania a iba pôvodného konania sp. zn. 7Cb/73/2012, v ktorom bol aj vydaný platobný rozkaz (z 10. mája 2012) a proti nemu následne podaný odpor žalovanej s kompenzačnou námietkou (podaný 1. júna 2012), pričom k spojeniu vecí došlo až 23. októbra 2012.

42. Len na okraj žiada sa dovolaciemu súdu dodať, že v prípade, ak dôjde zo strany predávajúceho k dodaniu iného tovaru než kupujúcim dojednaného (aliud), ide o faktickú vadu tovaru. Nejedná sa teda o nesplnenie záväzku predávajúceho, či dokonca o absenciu vzniku kúpnej zmluvy, ako uvádza dovolateľka. Podľa § 422 ods. 1 OBZ dodanie iného tovaru, než určuje zmluva sa považuje za vady tovaru. Ak bol dodaný iný tovar, je dôvodné aplikovať relevantné ustanovenia o zodpovednosti za vady tovaru. Dovolateľka pritom sama v dovolaní uviedla, že žalobca jej ponúkol predvádzací stroj v nižšej cene a žalovaná súhlasila s dodaním predvádzacieho návesu (Bergmann cargo 400), ktorý jej však dodaný nebol „(bol jej dodaný používaný a opotrebovaný náves)“. Uviedla, že ... „dodal iný náves používaný, ktorý nebol predmetom kúpnej zmluvy...“. V tejto súvislosti teda nemožno za nedostatočné či arbitrárne považovať odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu ako ani súdu prvej inštancie, keď sa uvedenou obranou žalovanej zaoberali aj z hľadiska právnej úpravy zodpovednosti za vady tovaru (§ 428 OBZ), avšak nie podľa predstáv žalovanej.

43. Ak teda rozsudok odvolacieho súdu v časti týkajúcej sa nároku žalobcu na zaplatenie sumy 31.008,09 eur s príslušenstvom, poskytoval objektívne uspokojivé odpovede na otázky nastolené odvolaním a ani v postupe odvolacieho súdu, predchádzajúcim vydaniu takéhoto rozhodnutia, nebadateľné pochybenie na ujmu procesných práv neskoršej dovolateľky v takej miere, aby to odôvodňovalo ďalší záver o porušení práva na spravodlivý proces, dovolanie bolo v tejto časti, pre jeho neprípustnosť a tým aj nedôvodnosť, podľa § 447 písm. c/ CSP potrebné odmietnuť.

44. Odvolací rozsudok ohľadom druhej časti predmetu konania (o zaplatenie 57.272,42 eur s prísl.) bol taktiež dotknutý námietkou porušenia práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP), tu ale dovolateľkou odôvodnenou najmä nedostatkom odpovede odvolacieho súdu na špecifickú argumentáciu opretú o závery jedného z rozhodnutí NS SR a tiež vo vzťahu k odôvodneniu posúdenia kompenzačnej námietky žalovanej. Tieto dôvody sa prelínali aj s dôvodmi nesprávneho právneho posúdenia vecí (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), ku ktorému malo dôjsť odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu predstavovanej podľa dovolateľky uznesením NS SR z 30. novembra 2010, sp. zn. 6 M Cdo 3/2010.

45. Je pravdou, že súčasťou judikatúry najvyššieho súdu je záver, podľa ktorého možnosť praktického prevzatia argumentácie súdu prvej inštancie odvolacím súdom (dnes § 387 ods. 2 CSP, skôr § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, t. j. zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov, ďalej tiež „OSP“) nezbavuje odvolací súd povinnosti hoc aj len veľmi stručne a úmerne okolnostiam konkrétneho prípadu reagovať na argumentáciu z odvolania (prinajmenšom tak, že sa poukáže na tie odvolacie námietky, ktoré sú iba opakovaním už súdom prvej inštancie neprijatej argumentácie, ku ktorej však takýto súd zaujal adresné stanovisko, alebo aspoň zrozumiteľne vysvetlil, prečo táto bola bez právneho významu a v prípade iných námietok odvolací súd ozrejní, prečo spôsob nazerania na problém neboli spôsobilé ovplyvniť). Odvolací súd samozrejme nemusí dať odvolateľovi za pravdu, avšak odvolateľ musí dostať objektívne zrozumiteľnú odpoveď na svoj špecifický argument (tu porovnaj 7 Cdo 226/2017).

46. K vyššie uvedenému je však potrebné dodať, že by malo ísť o argument relevantný pre rozhodovanie vo veci, a teda ktorý by v konečnom dôsledku bol spôsobilý ovplyvniť vecnú správnosť rozhodnutia. Výplýva to z toho, že základné právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03), obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002) vyplýva, že ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Predpokladom na záver o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie garantovaného v čl. 6 ods. 1 dohovoru) je také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstrániteľné činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej, resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré boli obsiahnuté v Občianskom súdnom poriadku (účinnom do 30. júna 2016, m. m. I. ÚS 148/03, III. ÚS 355/05, II. ÚS 307/06), resp. sú obsiahnuté v Civilnom sporovom poriadku (účinnom od 1. júla 2016, m. m. I. ÚS 182/2019).

47. Dovolateľka už súčasťou svojho odvolania proti rozsudku súdu prvej inštatncie urobila argumentáciu opierajúcu sa o závery uznesenia NS SR z 30. novembra 2010, sp. zn. 6 M Cdo 3/2010, v ktorom najvyšší súd (o. i.) uzavrel, že: „Vzájomný návrh i obrana žalovaného spočívajúca v uplatnení kompenzačnej námietky v konaní sú procesnými úkonmi (aj keď samotná kompenzačná námietka je úkonom hmotnoprávnym). Procesným úkonom účastníka sa rozumie jeho prejav vôle adresovaný súdu, ktorý smeruje k uplatneniu procesných práv, k splneniu procesných povinností alebo k iným procesným následkom, ktoré s takýmto prejavom právne predpisy spájajú. Procesné úkony v občianskom súdnom konaní nemajú zásadne predpísanú žiadnu formu. Zo zásady bezformálnosti procesných úkonov vyplýva, že ich súd posudzuje podľa obsahu (§ 41 ods. 2 O. s. p.). Pri posudzovaní procesných úkonov preto nie je významné, ako ich účastník označil alebo že vôbec neboli označené, a ani to, aký obsah im účastník prisudzuje. Súd vždy uváži obsah (zmysel) prejavu vôle účastníka a uzavrie, o aký úkon sa z tohto hľadiska jedná. Uvedeným spôsobom však súd postupuje len vtedy, ak je úkon účastníka dostatočne určitý a zrozumiteľný a má všetky potrebné náležitosti. Ak úkon neumožňuje jednoznačný záver o tom, čo ním účastník vyjadril, treba najprv účastníka vyzvať, aby úkon náležite formuloval, a až potom ho možno posudzovať podľa jeho obsahu. Povinnosť súdu vyzvať účastníka na náležitú formuláciu úkonu vyplýva zo zmyslu a účelu občianskeho súdneho konania, ktorým je podľa § 1 O. s. p. predovšetkým zabezpečenie spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov.“

48. Vo vzťahu k vyššie citovanej časti rozhodnutia najvyššieho súdu potom dovolateľka namietala jednak to, že odvolací súd k tejto časti jej argumentácie z odvolania nezaujal žiadne stanovisko, okrem toho však (vecne) tiež nesúladiť postupu oboch nižších súdov pri posudzovaní jej kompenzačnej námietky, uplatnenej v rámci odporu proti platobnému rozkazu, s práve reprodukovanými závermi NS SR a takto aj odklon, ktorý odvolací súd nielen presvedčivo, ale vôbec neodôvodnil - keďže súdy nižších inšancií sa pri posudzovaní kompenzačnej námietky obmedzili výlučne na hmotnoprávne hľadisko a označením námietky (pre jej neurčitosť) za neplatný právny úkon sa prakticky vyhli potrebe skúmania existencie a opodstatnenosti pohľadávok žalovanej uvedeníých v odpore a použitých na započítanie.

49. V danom prípade je však podľa dovolacieho súdu podstatné, že uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu vychádzalo z celkom odlišného skutkového a tiež procesného stavu, než ktorý tvoril základ tu napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Odhliadnuc od toho, že sa nejedná o rozhodnutie najvyššieho súdu, ktoré by bolo príslušným postupom prijaté do Zbierky stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, z jeho

odôvodnenia vyplýva, že nižšie súdy pred svojím rozhodnutím nemali jednoznačne ustálené, či obrana žalovanej strany v konaní v sebe zahŕňa aj kompenzačnú námietku a z tohto hľadiska im napokon najvyšší súd v rámci rozhodnutia o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora vytkol, že za týchto nejasných okolností nevyzvali (§ 43 ods. 2 OSP) žalovanú stranu na to, aby svoj dovtedy nejasný procesný úkon z hľadiska toho, či ním vôbec mienila kompenzačnú námietku podať, upresnila. Celkom jasne to vyplýva z konštatovania najvyššieho súdu v dotknutom uznesení (6 M Cdo 3/2010), v ktorom na str. 5 uviedol, že „...i keď prejav žalovaného o vynaložených investíciách bez ďalšieho jednoznačný záver, či má byť považovaný

za procesný úkon o uplatnení kompenzačnej námietky, spravodlivá ochrana jeho práv, s prihliadnutím na všetky vyššie uvedené konkrétne okolnosti vyžadovala, aby bol súdom prvého stupňa vyzvaný na odstránenie pochybností v tomto smere. Aj v prípade,

ak by o takýto procesný úkon nešlo, bol prvostupňový súd povinný vyzvať žalovaného, vzhľadom na ním tvrdené skutočnosti, na predloženie alebo označenie dôkazov preukazujúcich, že k započítacej námietke došlo už skôr v súvislosti s jeho písomnými podaniami adresovanými právnej predchodkyňi žalobkyne, resp. bol povinný

sa už predloženými dôkazmi v súvislosti s touto okolnosťou zaoberať, t.j. riadne

ich vykonať a vyhodnotiť. “ Ide teda o diametrálne odlišnú situáciu, než v prejednávanej veci. V danom prípade totiž súdy nižších inštancií z hľadiska posudzovania procesných úkonov strán v zmysle Občianskeho súdneho poriadku v znení platnom a účinnom k momentu vykonania dotknutého úkonu (odporu v písomnom podaní žalovanej

zo dňa 31. mája 2012), nemali žiadne pochybnosti, že žalovaná v rámci odporu proti platobnému rozkazu, podanom súdu 1. júna 2012, celkom nepochybne vzniesla do výšky žalovanej istiny s príslušenstvom (spolu 68.535,99 eur) kompenzačnú námietku a v sume prevyšujúcej (119.312,17 eur) vzájomný protinávrh. Svedčí o tom nielen samotný postup súdov v konaní, v ktorom sa otázkou započítania (dokonca dôkazne) venovali,

ale aj odôvodnenie rozhodnutí tak prvoinštančného ako aj odvolacieho súdu.

Konkrétne súd prvej inštancie konštatoval, že „(p)roti platobnému rozkazu podala žalovanáodpor, pričom si zároveň uplatnila kompenzačnú námietku do výšky žalobcom žalovanej sumy s príslušenstvom a s prihliadnutím na túto kompenzačnú námietku uplatnila si voči žalobcovi vzájomným návrhom nárok na zaplatenie sumy

119 312,17 eur“ (ods. 4 až 36, tiež 39, 40). Odvolací súd sa nepochybne rovnako venoval kompenzačnej námietke, keď nadviažuc na dôvody prvoinštančného rozhodnutia

v odôvodnení napadnutého rozsudku o.i. citoval hmotnoprávnu úpravu o započítaní

(§ 358, 359 OBZ, § 580 OZ), vysvetlil podmienky, význam, účel a dôsledky tohoto právneho inštitútu.

Uviedol tiež dôvody, pre ktoré zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že jednostranné započítanie, tak ako bolo učené žalovanou, nie je možné považovať z hmotnoprávneho hľadiska za určitý a teda platný právny úkon

(§ 34 a nasl. OZ), a v dôsledku čoho sa stotožnil aj so záverom, že žalobcom uplatnené peňažné nároky (pohľadávky s prísl.) týmto spôsobom nezanikli (ods. 19 až 28 odôvodnenia). Pokiaľ teda odvolací súd

v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol názor žalovanej uvedení v jej odvolaní o procesnej povinnosti súdu prvej inštancie postupom v zmysle § 43 ods. 1 OSP odstraňovať hmotnoprávnu neurčitost' právneho úkonu započítania, avšak sa k nemu nevyjadril v súlade s týmto názorom žalovanej, v danom prípade nesprávne opretým o závery uznesenia NS SR z 30. novembra 2010,

sp. zn. 6 M Cdo 3/2010, tak v tomto postupe dovolací súd nevzhladol zmätočnosťnú vadu napadnutého odvolacieho rozhodnutia v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

50. Pokiaľ dovolateľka ďalej za nedostatočné a tým nepreskúmateľné označila odôvodnenie napadnutého rozsudku vo vzťahu k priznaniu žalobcom uplatnenej sumy 57.272,42 eur s príslušenstvom s tým, že išlo bez ďalšieho len o púhe prevzatie nesprávneho názoru súdu prvej inštancie, že vznesením kompenzačnej námietky žalovaná uznala dôvodnosť žalovaných nárokov (čo do výšky a dôvodu), tak ani v tomto ohľade dovolací súd nezistil vadu v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Odhliadnuc od toho, že hodnotenie veci súdom z hľadiska ním prijatých skutkových a právnych záverov nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, tak v tomto prípade v skutočnosti súdy dovolateľkou napádaný záver neurobili. Súd prvej inštancie totiž konštatoval, že žalovaná kompenzačnou námietku

uznala žalobcov nárok „de facto“,

a teda neuzavrel že by išlo o uznanie dlhu de iure s hmotnoprávnymi účinkami.

Súčasne priznanie žalobcovho predmetného nároku súd nezaložil len na tomto konštatovaní, keď navyš uviedol, že žalovaná v konaní žalobcom uplatnený nárok

na zaplatenie dodaného tovaru a vykonaných služieb nespochybnila, neuviedla dôvody, pre ktoré mu faktúry nezaplatila, pričom žalobca svoj nárok preukázal, keď predložil dodacie listy a faktúry, ktoré žalovaná prevzala, preto na základe zistenia, že žalobca vykonal pre žalovanú ním vyúčtované práce a dodal materiál, ktorý vyúčtoval, nároku žalobcu aj v tejto časti vyhovel. Odôvodnenie rozhodnutia obsahuje aj podrobnú identifikáciu jednotlivých žalobcom fakturovaných pohľadávok. Preto bolo z hľadiska náležitého odôvodnenia odvolacieho rozsudku dostačujúce, ak sa v tejto časti odvolací súd len obmedzil na poukázanie na dôvody prvoinštančného rozhodnutia a tieto stručne zopakoval (ods. 30).

51. Dovolateľka považuje za nedostatočnú a tým nepreskúmateľnú aj tú časť odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia, ktorá sa týka záveru o neurčitosti jej kompenzačnej námietky, avšak dovolací súd tento názor dovolateľky nezdieľa. Už súd prvej inštancie sa veľmi podrobne a to tak v skutkovej ako aj v právnej rovine v odôvodnení svojho rozsudku venoval celej obrane žalovanej uplatnenej v konaní voči nároku žalobcu na zaplatenie sumy 57.272,41 eur s príslušenstvom. Z jeho obsahu je zrejmé, že napriek rozsiahlemu dokazovaniu ku kompenzibilite žalovanou tvrdených pohľadávok, uplatnených voči žalobcovi ako vzájomný protinávrh spolu s námietkou započítania (§ 97 ods. 1 OSP, § 98 OSP; od 1. júla 2016 § 147 ods. 1, 2 CSP), napokon za primárne pre rozhodnutie vo veci považoval nesplnenie hmotnoprávnej podmienky určitosti takéhoto právneho úkonu v zmysle 37 OZ. Neurčitosť vnesenej kompenzačnej námietky videl v tom,

že v započítacej námietke žalovaná neuviedla, ktoré čiastkové pohľadávky zo sumy 187.848,16 eur započítava na pohľadávku žalobcu (po výške 68.535,99 eur).

S týmto právnym hodnotením sa stotožnil aj odvolací súd, keď v odôvodnení svojho rozhodnutia zdôraznil o. i., že „započítanie ako každý právny úkon musí byť zrozumiteľný a určitý. Z prejavu vôle veriteľa musí vyplývať, ktorú určitú pohľadávku alebo viac pohľadávok a v akej výške chce započítať voči inej alebo viacerým iným pohľadávkam, ktoré má dlžník v právnej pozícii veriteľa voči nemu. ... Žalovaná vo svojej kompenzačnej námietke neuviedla, ktoré zo súm, ktoré tvoria spolu sumu 187.848,16 eur započítava

na pohľadávku žalobcu uplatnenú voči nej vo výške 68.535,99 eur (57,272,42 eur + úrok z omeškania 11.263,57 eur). Odvolací súd potom dospel k záveru, že jednostranná kompenzačná námietka, ktorú si uplatnila žalovaná v odpore proti platobnému rozkazu nespĺňa náležitosti stanovené v § 34 a nasl. Občianskeho zákonníka, teda nejedná

sa o právny úkon, ktorý by bol zrozumiteľný a určitý, pretože nie je zrejmé, ktoré čiastkové sumy započítavala žalovaná na uplatnenú pohľadávku žalobcu v žalobe 2.“

Takto vyjadrené dôvody rozhodnutia nepovažuje dovolací súd za nedostatočné a nepreskúmateľné. To, že nekonvencujú názoru vo veci neúspešnej žalovanej neznamena, že napadnutým rozhodnutím z hľadiska v ňom vyjadrených dôvodov došlo k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý proces.

52. Dovolací súd dodáva, že ak sa aj súd prvej inštancie v dokazovaní, navrhnutom prevažne žalovanou (listinami, svedeckými výpoveďmi, znaleckým posudkom), zaoberal navyš splnením ďalších hmotnoprávnych podmienok započítania z hľadiska kompenzibility žalovanou tvrdenej jedinej pohľadávky vo výške 187.848,16 eur

(t.j. existencie pohľadávky z hľadiska jej vzniku, výšky a dôvodu), tak z tohto postupu nemožno vyvodiť záver ponúknutý dovolateľkou, že súd takto v konaní v podstate akceptoval kompenzačnú námietku, je teda potrebné ju považovať za platnú, a preto

aj záver o jej neplatnosti má podľa dovolateľky zakladať prekvapivosť rozhodnutia. Procesný postup súdu nasledujúci po vykonaní právneho úkonu, ktorým strana mieni vyvolať hmotnoprávne účinky, totiž spätne nemôže mať žiadny vplyv na to, či tento právny úkon po obsahovej stránke z hľadiska úpravy právnych úkonov v Občianskom zákonníku (§ 34 a nasl.) spĺňa alebo nespĺňa náležitosti pre jeho (absolútnu) platnosť.

Aj tu je potrebné zdôrazniť rozdiel medzi posudzovaním úkonu ako podania uskutočneného stranou vo vzťahu k súdu a protistrane z hľadiska dodržania náležitostí pre procesné podanie (§ 41 a nasl. OSP,

aktuálne § 123 a nasl. CSP) a posudzovaním totožného úkonu adresovaného protistrane z hľadiska splnenia náležitostí stanovených normami hmotného práva pre to, aby vyvolal stranou zamýšľané hmotnoprávne účinky. Práve preto nemohla byť v tu posudzovanom prípade dovolacím súdom vzhľadnutá dôvodnosť argumentácie dovolateľky závermi uznesenia najvyššieho súdu sp. zn.

6 M Cdo 3/2010, ktoré sa týkali povinnosti súdu odstraňovať nedostatky úkonu strany z hľadiska procesných náležitostí podania, keď z neho nebolo možné jednoznačne (vôbec) zistiť, čo ním žalovaná strana sledovala (či vôbec mienila podať námietku započítania). V danej veci však všetky náležitosti podania podľa ust. § 42 ods. 3 OSP (podľa právnej úpravy platnej v dobe jeho vykonania, v spojení s § 470 ods. 2 veta prvá CSP) splnené boli, keďže z obsahu predmetného odporu žalovanej bolo zjavné, ktorému súdu je toto podanie určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, a bolo podpísané a datované. Z tohto podania bolo celkom zjavné, že je v ňom okrem odporu proti platobnému rozkazu obsiahnutý aj protinávrh a kompenzačný prejav žalovanej. Preto v tomto prípade nemal súd povinnosť žalovanú vyzvať na odstraňovanie procesných väd podania. Treba ešte dodať, že ak by súd prišiel k procesnej výzve žalovanej na odstraňovanie nedostatkov jej úkonu jednostranného započítania z hľadiska dodržania podmienky určitosti a zrozumiteľnosti vyžadovanej pre právny úkon normami hmotného práva (§ 37 OZ v spojení s § 580 OZ), porušil by zásadu rovnosti strán (§ 18 OSP). Toto dovolateľkou vyžadované „odstraňovanie väd podania“ by totiž zo strany súdu v konečnom dôsledku predstavovalo poučovanie o hmotnom práve, v rozpore s § 5 ods. 1 OSP (a contrario). Takéto vychýlenie procesného postupu súdu v konaní len v prospech jednej zo strán,

by vo svojom dôsledku znamenalo porušenie práva protistrany na spravodlivý proces, z hľadiska dodržania zásady rovnosti strán. Navyiac, z povahy samotného úkonu započítania ako jedného zo spôsobov zániku proti sebe stojacích pohľadávok (záväzkov) strán, vyplýva, že spätné posudzovanie, či už vykonaný jednostranný úkon započítania mal alebo nemal všetky náležitosti vyžadované hmotnoprávnou úpravou, aby vyvolal účinky zániku vzájomných pohľadávok, sa viaže práve k tomuto úkonu.

Nemožno ho dodatočne naprávať, dopĺňať, meniť, ako sa domnieva dovolateľka, keďže by už išlo o úkon nový, iný.

53. Dovolací súd k celej argumentácii dovolateľky o nepreskúmateľnosti napadnutého odvolacieho rozsudku uzatvára, že z jeho odôvodnenia vyplýva, že odvolací súd považoval ním preskúmané rozhodnutie za vecne správne, a preto pokiaľ pri potvrdení rozhodnutia súdu prvej inštancie postupoval v súlade s ust. § 387 ods. 1 až 3 CSP, nemožno tento jeho postup považovať za porušenie práva strany na spravodlivý proces. Rovnako, pokiaľ dovolateľka označila napadnuté rozhodnutie za arbitrárne, a to preto,

že vecne nevyhovelo jej obrane proti žalobe, tak ide len o prejav nespokojnosti žalovanej s výsledkom sporu, a nie o prípustné a dôvodné výhrady voči procesnému postupu súdov v prvoinštančnom a odvolacom konaní. Dovolací súd preskúmaním veci z hľadiska podaných dovolacích dôvodov nezistil arbitrárnosť v zmysle svojvôle súdov nižších súdov v konaní o spore, či pri formulovaní dôvodov rozhodnutia odvolacieho súdu napadnutého dovolaním. Rozhodnutie odvolacieho súdu obsahovalo dostatočnú právnu argumentáciu

k relevantným odvolacím námietkam žalovanej a je dostatočne odôvodnené.

Odvolacími námietkami žalovanej sa odvolací súd zaoberal a nie je možné vytýkať súdom oboch inštancií, že sa vo svojich rozhodnutiach nestotožnili s argumentáciou žalovanej a jej názorom na skutkový a právny stav veci.

54. Napokon dovolateľka vytýkala odvolaciemu súdu, že vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania, hoci v konaní pred súdom prvej inštancie preukázala vznik tvrdeného a uplatneného kompenzačného nároku tým, že predložila dôkazy o výške pohľadávok voči žalobcovi, ktoré tento nepoprel, „ale len namietal údajnú neplatnosť jednostranného zákonného zápočtu v súdnom konaní pre údajnú neurčitú kompenzačnej námietky.

Súd prvého stupňa jednoznačne „naletel“ na takúto účelovú obranu proti kompenzačnej námietke čím spôsobil porušenie práva žalovanej na spravodlivý proces“.

55. Dovolací súd ani uvedenú dovoláciu námietku nepovažuje za opodstatnenú.

V prvom rade je potrebné uviesť, že súd prvej inštancie vo veci rozhodol po vykonaní viacerých ústnych pojednávaní. Pokiaľ ide o konanie pred súdom odvolacím, tak z ustanovenia § 385 ods. 1 CSP vyplýva povinnosť nariadiť pojednávanie len za splnenia stanovených podmienok. Výplýva to z dikcie tohto zákonného ustanovenia, podľa ktorého na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem. To však nie je prípad, keď odvolací súd rozhodne tak, že rozsudok súdu ako vo výroku vecne správny potvrdí, pričom stotožnením sa s odôvodnením prvoinštančného rozhodnutia prevezme ako správne aj jeho skutkové a právne závery bez toho, aby na nich niečo menil, a teda bez potreby opakovania alebo dopĺňania dokazovania. To, že dovolateľka má na otázku hodnotenia unesenia jej dôkazného bremena (čo je však otázka skutková, nie právna) odlišný názor, neznamená, že odvolací súd bol na prejednanie jej odvolacích dôvodov, v zásade zhodných s tými dovolacími, povinný nariadiť pojednávanie. Preto ak k prijatiu napadnutého rozsudku odvolacím súdom došlo v danom prípade jeho verejným vyhlásením bez predchádzajúceho pojednávania, dovolací súd v takomto postupe, súladnom so zákonnou úpravou, rovnako nezistil porušenie práva dovolateľky na spravodlivý súdny proces.

56. Ak teda rozsudok odvolacieho súdu aj v časti týkajúcej sa sumy 57.272,42 eur s príslušenstvom poskytoval objektívne uspokojivé odpovede na otázky nastolené odvolaním a ani v postupe odvolacieho súdu, predchádzajúcim vydaním takéhoto rozhodnutia, nebadat žiadne pochybenie na ujmu procesných práv neskoršej dovolateľky v takej miere, aby to odôvodňovalo ďalší záver o porušení práva na spravodlivý proces, dovolanie bolo v tejto časti, pre jeho neprípustnosť a tým aj nedôvodnosť, podľa § 447 písm. c/ CSP potrebné odmietnuť.

K prípustnosti dovolania z dôvodov podľa § 421 písm. a/ CSP.

57. Dovolateľka podala svoje dovolanie aj z dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 CSP a § 421 CSP je prípustná (pozri uznesenie Veľkého senátu NS SR z 21. marca 2018, sp. zn. 1 VCdo 1/2018).

58. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

59. Za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal odvolací súd odkloniť, považovala dovolateľka uznesenie NS SR sp. zn. 6 M Cdo 3/2010 z 30. novembra 2010 a otázka, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, súvisela s jej názorom, že „prejav vôle žalovanej v súdnom konaní nemôže byť považovaný za neurčitý právny úkon“. Ďalej dovolateľka uviedla, že „išlo o nesprávne vyriešenie právnej otázky splnenia si povinnosti tvrdení tou ktorou stranou sporu (unesenie dôkazného bremena tou ktorou stranou sporu), a pokiaľ žalovaná preukázala v konaní vznik tvrdeného a uplatneného kompenzačného nároku tým, že predložila dôkazy o výške pohľadávok žalovanej voči žalobkyni, ktoré žalovaný nepoprel ale namietal údajnú neplatnosť jednostranného zákonného zápočtu v súdnom konaní pre údajnú neurčitost' kompenzačnej námietky“.

60. Ako už vysvetlil dovolací súd vyššie (v ods. 47 až 49) to, že odvolací súd zhodne s prvoinštančným súdom vyhodnotil kompenzačnú námietku vznesenú žalovanou v súdnom konaní, ako neplatný právny úkon pre rozpor s ust. § 37 CSP, neznamená, že sa odklonil od uznesenia NS SR z 30. novembra 2010, sp.zn. 6 M Cdo 3/2010, ktorý za odlišných skutkových okolností rieši aj po právnej stránke otázku celkom odlišnú než vo veci tu posudzovanej.

61. Dovolací súd len dodáva, že rozhodnutia NS ČR, vydané po 1. januári 1993 (akým je aj to uvedené v dovolaní žalovanej), nie sú v zmysle judikátu R 71/2018 súčasťou ustálenej

judikatúry (rozhodovacej praxe) dovolacieho súdu, odklon od ktorej zakladá dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

62. Pokiaľ ešte dovolateľka poukazovala na unesenie svojho dôkazného bremena k tvrdeniu o kompenzibilite pohľadávok ňou určených na započítanie s pohľadávkami žalobou uplatnenými v dotknutej časti konania žalobcom, tak k tomu je potrebné uviesť, že otázka, na koho strane je dôkazné bremeno sa síce vo všeobecnosti považuje za právnu otázku, ktorá môže tvoriť predmet prieskumu v dovolacom konaní v zmysle § 421

ods. 1 CSP, avšak v tu preskúmanej veci o takýto právny problém nešlo.

Dovolateľka tu totiž argumentuje skutkovou rovinou veci, keď namieta nesprávne vyhodnotenie dôkazného bremena z hľadiska zisťovania (preukázania) ďalších podmienok potrebných pre záver o započítaní, popierajúc prijatý primárny záver odvolacieho súdu o neurčitosti, a tým neplatnosti samotného kompenzačného úkonu.

Ani v tejto časti dovolací súd nevzhladol otázku, ktorá by mohla predstavovať prípustný dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

63. V súvislosti s tým, že dovolanie žalovanej smerovalo aj ku skutkovému stavu z hľadiska dokazovania a z neho prijatých záverov, dovolací súd zdôrazňuje, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov

pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od prvoinštančného a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Podľa ust. § 442 CSP je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie,

ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

64. Z uvedených dôvodov dovolací súd uzavrel, že neboli splnené podmienky prípustnosti dovolania ani z dôvodov v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Napokon ani to, že odvolací súd nerozhodol vo veci podľa právneho názoru a predstáv dovolateľky, prípustný dovolací dôvod nezakladá. Keďže dovolanie nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, boli splnené podmienky pre odmietnutie dovolania aj podľa § 447 ods. 1 písm. f/ CSP.

65. Odhliadnuc od vyššie uvedeného, žiada sa dovolaciemu uviesť na okraj aj niekoľko právnych úvah k problematike započítania, ktoré síce sú inšpirované osobitnými okolnosťami v posudzovanej veci, avšak platia aj všeobecne a vychádzajú z doktríny,

ako aj z rozhodovacej praxe súdov. [Za spomenuté osobitné okolnosti považuje dovolací súd to, že žalovaná vznesla voči žalobcovi námietku započítania ako jednostranný právny úkon tak, že výslovne tvrdila existenciu svojej jedinej pohľadávky bez uvedenia

jej konkrétnej splatnosti, ktorá však v skutočnosti podľa obsahu kompenzačného prejavu pozostávala z viacerých čiastkových peňažných súm pochádzajúcich zo skutkovo i právne rôznych titulov (náhrada bezdôvodného obohatenia, náhrada škody, zaplatenie kúpnej ceny, vykonaných prác, vyčíslených úrokov z omeškania). K niekoľkým čiastkovým sumám žalovaná doložila samostatné faktúry s uvedením ich splatnosti v rôznych dátumoch a u súm, ktoré mali predstavovať v úkone o započítaní prvýkrát vyčíslené a uplatnené nároky z bezdôvodného obohatenia, žalovaná splatnosť neuviedla. (Tu dovolací súd

pre zjednodušenie opomína fakt, že žalovaná napokon v dovolaní oproti prvoinštančnému a odvolaciemu konaniu tvrdila, že nešlo o jedinú kompenzibilnú pohľadávku, ale každý čiastkový peňažný nárok predstavoval samostatnú pohľadávku, ktorú chcela započítať.) Ďalšou osobitnou okolnosťou vo veci bolo to, že kompenzačný prejav žalovanej

bol zahrnutý do jej protinávhrhu, ktorého suma presahovala žalobcov peňažný nárok, pričom v priebehu sporového konania, po uplatnení vzájomného protinávhrhu s kompenzačnou námietkou, prebehla reštrukturalizácia žalobcu podľa Zákona o konkurze a reštrukturalizácii a k jej skončeniu (s následkom

zastavenia ex lege časti konania o protinávrrhu v sume prevyšujúcej kompenzačnú námietku žalovanej; § 156 ZKR) došlo pred rozhodnutím o spore, preto jeho predmetom zostal len nárok žalobcu a do jeho výšky obrana žalovanej zahŕňajúca aj jej kompenzačnú námietku.]

65.1 Niet pochyb, že procesná obrana žalovanej strany, ktorá spočíva v kompenzačnej námietke, predstavuje právny úkon s hmotnoprávnymi následkami, preto je dôvodné, ak konajúci súd v rámci zisťovania, či sú splnené všetky podmienky pre záver o započítaní s následkom zániku vzájomných (proti)pohľadávok strán, v konaní ex offio skúma aj samotný kompenzačný prejav žalovanej strany ako právneho úkonu z hľadiska náležitostí v zmysle § 34 a nasl. Občianskeho zákonníka. Pre zodpovedanie otázky určítosti a zrozumiteľnosti právneho úkonu započítania, okrem všeobecných požiadaviek kladených na právne úkony v zmysle § 37 OZ, je potrebné vychádzať aj z právnej úpravy o započítaní, ktorá je pre oblasť obchodnoprávných vzťahov obsiahnutá ako osobitná úprava najmä v niektorých ustanoveniach o započítaní v § 358 a nasl. OBZ (ale napr. tiež v Zákone o konkurze a reštrukturalizácii) a komplexná všeobecná úprava započítania

je obsiahnutá v § 580 a nasl. OZ, ktorá sa v zmysle § 1 ods. 2 OBZ aplikuje

aj na posúdenie započítania v rámci obchodnoprávných vzťahov.

65.2 Podstata započítania je vyjadrená v § 580 OZ, ako základnom ustanovení vymedzujúcim tento právny inštitút, podľa ktorého ak veriteľ a dlžník majú vzájomné pohľadávky, ktorých plnenie je rovnakého druhu, zaniknú započítaním, pokiaľ

sa vzájomne kryjú, ak niektorý z účastníkov urobí voči druhému prejav smerujúci k započítaniu. Zánik nastane okamihom, keď sa stretli pohľadávky spôsobilé

na započítanie. Je potrebné uviesť, že započítací (kompenzačný) prejav sa z hľadiska jeho platnosti posudzuje vždy podľa okolností a právnej úpravy k momentu jeho vykonania. Preto okolnosti, ktoré nastali neskôr, napríklad vstup do reštrukturalizácie jednej zo strán kompenzácie v prebiehajúcim civilnom súdnom spore a z tohto titulu prípadný zánik vymáhateľnosti časti do reštrukturalizácie neprihlásených pohľadávok uplatnených protistranou (§ 155 ods. 2 ZKR), tvoriacich súčasť jej kompenzačného prejavu, nemožno brať do úvahy. „Dôsledkom započítania je zánik vzájomných pohľadávok dlžníka a veriteľa v rozsahu, v akom sa kryjú. ... Podmienkou privodenia účinkov započítania

je naplnenie predpokladov kompenzibility. Obsah a rozsah týchto podmienok je závislý najmä od toho, ako dochádza k započítaniu, právneho dôvodu vzniku pohľadávky, postavenia subjektov zúčastňujúcich sa na započítaní, ako i iných skutočností.

Uvedené podmienky predstavujú tzv. podmienky, resp. predpoklady započítateľnosti pohľadávok (kompenzibility).“ (Mamojka, M. a kolektív, Obchodný zákonník, Veľký Komentár, 2. zväzok, Bratislava : Eurokodex, 2016, s. 110) Medzi všeobecné (základné) podmienky pre účinné započítanie patrí: a) vzájomnosť pohľadávok, b) rovnaký druh plnenia, c) spôsobilosť pohľadávky na započítanie, d) existencia prejavu smerujúceho k započítaniu. Existencia vzájomných pohľadávok je daná, ak dve osoby sú voči sebe nazájom veriteľom i dlžníkom. Rovnaký druh plnenia predstavujú napríklad peňažné pohľadávky, pričom právny dôvod ich vzniku môže byť rôzny, avšak nesmie

ísť o pohľadávky, ktorých započítanie vylučuje ich právny charakter (napr. pohľadávky z verejného práva s pohľadávkami zo súkromného práva; R 8/2005), alebo právna úprava (napr. podľa § 581 ods. 2 OZ započítať nemožno premlčané pohľadávky, pohľadávky, ktorých sa nemožno domáhať na súde, ako aj pohľadávky z vkladov; proti splatnej pohľadávke nemožno započítať pohľadávku, ktorá ešte nie je splatná).

65.3 Z jednostranného započítania sú teda o.i. vylúčené pohľadávky, ktoré nie je možné uplatniť na súde a tiež, u ktorých nenastala splatnosť (dospelosť, zročnosť).

Tzv. „(n)aturálne obligácie civilistická teória vymedzuje ako pohľadávky, u ktorých existuje právo, ale absentuje u nich nárok, a teda plnenie z nich nezakladá nárok

na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa ustanovenia § 455 ods. 1, 2 OZ.

Naturálna pohľadávka je teda taký druh pohľadávky, pri ktorej má síce veriteľ oprávnenie žiadať od dlžníka jej splnenie, avšak nemôže ju s úspechom procesne (autoritatívne - mocensky) prostredníctvom súdu vymôcť. ... Za naturálnu obligáciu teória teda považuje napr. výhru z hry alebo stávky uzavrenej medzi fyzickými osobami, pôžičku do hry alebo stávky a v zmysle § 155 ods. 2 ZKR aj pohľadávku veriteľa, ktorý si ju riadne a včas neprihlásil do reštrukturalizačného konania.“ (Mamojka, M. a kolektív, Obchodný zákonník, Veľký Komentár, 2. zväzok, Bratislava : Eurokodex, 2016, s. 113).

Zákonné obmedzenie vyplývajúce z ust. § 155 ods. 2 ZKR „...v súlade s ustanovením § 358 OBZ je platné i pre obchodno-závazkové vzťahy.“ (tamtiež).

65.4 Jedným z predpokladov uskutočnenia jednostranného započítania a teda kompenzability pohľadávok, je v zmysle § 581 ods. 2 OZ splatnosť vzájomných pohľadávok strán (pokiaľ nejde o výnimky, kedy možno započítať aj pohľadávku, ktorej splatnosť ešte nenastala, napr. podľa § 359, § 360 OBZ). „Splatnosťou pohľadávok

sa nárok stáva dospelým - vymáhateľným, a žalovateľným. Momentom dospelosti pristupuje k nároku actio nata a súd by bez tejto vlastnosti nárok zamietol

ako predčasný.“ (Mamojka, M. a kolektív, Obchodný zákonník, Veľký Komentár, 2. zväzok, Bratislava : Eurokodex, 2016, s. 118). Splatnosť vzájomných pohľadávok

je pri započítaní podmienkou ich stretu a zániku kompenzáciou, čo vyplýva z ust. § 581 ods. 2 OZ. Z judikatúry vyplýva, že kompenzačný prejav (jednostranný zápočet) je možné uplatniť až po tom, keď sa pohľadávky stretli, a to od okamihu splatnosti tej pohľadávky, ktorá sa stala splatnou ako posledná (viď rozhodnutie NS SR z 26. mája 2010,

1 M Cdo 11/2008).

65.5 Pre započítanie sa vyžaduje právny úkon smerujúci k započítaniu (dohoda alebo jednostranný právny úkon) uskutočnený niektorým z účastníkov záväzkového vzťahu. „V prípade dohody o započítaní k jej vzniku dochádza v súlade so zmluvnou teóriou účinnosťou prijatia návrhu (§ 44 OZ) a jednostranný zápočet ako jednostranný adresovaný právny úkon je zas dovŕšený v súlade s teóriou dôjdenia okamihom,

keď sa dostal do dispozičnej sféry adresáta (§ 45 OZ).“ (Mamojka, M. a kolektív, Obchodný zákonník, Veľký Komentár, 2. zväzok, Bratislava : Eurokodex, 2016, s. 115).

65.6 V prípade hmotnoprávneho úkonu uskutočneného voči súdu nastala jeho účinnosť

aj voči ostatným stranám (účastníkom) od okamihu, keď sa o ňom v konaní dozvedeli

(§ 41 ods. 3 OSP v znení do 30. júna 2016, aktuálne § 124 ods. 2 CSP). Hmotnoprávny úkon definuje ustanovenie § 152 CSP ako právny úkon strany spôsobujúci zmenu, vznik alebo oslabenie práva protistrany a k takýmto úkonom patrí aj námietka započítania

(§ 580 OZ). Hmotnoprávna námietka je vždy adresovaný právny úkon, pričom jeho adresátom je vždy protistrana (nie súd). Pokiaľ vznáša námietku započítania žalovaná strana, ide o prostriedok jej procesnej obrany (§ 149 CSP).

65.7 „Ak podanie, ktorého obsahom je hmotnoprávna námietka, neuvádza skutkové tvrdenia v takom rozsahu, aby súd mohol námietku vecne prejednať, je namieste postup podľa § 128. Súd vyzve na opravu alebo doplnenie podania s tým, že na podanie, ktoré nebolo v lehote doplnené alebo opravené, neprihliada.“ (Tomašovič, M. in : Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 576). Pokiaľ je námietka započítania formulovaná tak, že by ju bolo možné prejednať aj ako predmet samostatnej žaloby, potom sa nejedná o prípad spadajúci pod ust. § 128 CSP (predtým § 42 OSP). Z tohto hľadiska ako za súdom neprejednatelný nemožno považovať hmotnoprávny úkon započítania, obsiahnutý v procesnom (obrannom) úkone protistrany, len z dôvodu,

že vzájomná pohľadávka určená na započítanie nie je z hľadiska hmotného práva kompenzibilná.

65.8 Započítanie (kompenzácia) je osobitným druhom zániku vzájomných pohľadávok veriteľa a dlžníka. Úprava kompenzácie v Obchodnom zákonníku je úpravou osobitnou, všeobecnú úpravu započítania pohľadávok upravuje Občiansky zákonník (§ 580 a 581 OZ). Ustanovenia Obchodného zákonníka sa budú aplikovať iba v tých prípadoch, kedy všetky započítavané pohľadávky vznikli z obchodných záväzkových vzťahov (§ 261 a 262 OBZ). Ak vzájomné pohľadávky účastníkov vznikli z obchodných záväzkových vzťahov, treba ich posudzovať podľa Obchodného zákonníka. (obdobne NS SR, sp. zn. 1Obdo/20/2007).

65.9 Pokiaľ predmetom kompenzácie majú byť aj peňažné pohľadávky uplatňované titulom bezdôvodného obohatenia, ktoré veriteľ (oprávnená osoba) prvýkrát voči dlžníkovi (povinnej osobe) vyčíslil a uplatnil až vo svojom kompenzačnom prejave,

tak takýmto spôsobom nemožno v jednej listine vyzvať povinnú osobu na vydanie bezdôvodného obohatenia a súčasne platne započítať túto pohľadávku na pohľadávku osoby povinnej. K takejto situácii sa už skôr vyjadrila judikatúra NS ČR, na ktorú

je možné podporne poukázať z dôvodu zhodnosti českej a slovenskej právnej úpravy započítania v OZ a

OBZ až do prijatia nového českého občianskeho zákonníka (zák. č. 89/2012 Sb., účinný od 1.1.2014). Podľa tejto judikatúry NS ČR prijal záver, že povinná osoba je povinná splniť záväzok vydať bezdôvodné obohatenie v režime obchodného zákonníka bez zbytočného odkladu po tom, keď bola oprávnenou osobou požiadaná, ak nebolo dohodnuté inak. Nemožno tak v jednej listine vyzvať povinnú osobu na vydanie bezdôvodného obohatenia a súčasne platne započítať túto pohľadávku na pohľadávku osoby povinnej. (NS ČR, sp.zn. 23 Cdo 3327/2007) Úkon smerujúci k započítaniu pohľadávky splatnej na požiadanie veriteľa nemá žiadne právne účinky, ak ho veriteľ učinil bez toho, aby predtým vyzval dlžníka na zaplatenie pohľadávky. (NS ČR, sp. zn. 28 Cdo 5172/2009).

65.10 „Kompenzačný právny úkon nemusí mať písomnú formu, avšak musí spĺňať zákonom ustanovené náležitosti platnosti právneho úkonu. V tomto prípade pôjde predovšetkým o náležitosť prejavu vôle smerujúceho k započítaniu, ktorý musí byť dostatočne určitý predovšetkým vo vzťahu k tomu, ktorú pohľadávku, z ktorého právneho vzťahu a v akej výške započítava, ako aj vo vzťahu k tomu, proti ktorej pohľadávke dlžníka (zároveň veriteľa) sa jej dlh započíta.“ (Števček, M. in: Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník II. § 451 - 880. 2. vydanie. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2019, s. 2195).

Ku kompenzácií v zmysle § 580 Občianskeho zákonníka je potrebné, aby jeden z účastníkov urobil prejav smerujúci k započítaniu adresovaný druhému účastníkovi. Forma pre tento právny úkon nie je predpísaná, stačí aj len ústny prejav.

Ide o jednostranný právny úkon, pre platnosť ktorého sa vyžadujú náležitosti v zmysle § 34 a nasl. Občianskeho zákonníka. Z jeho obsahu musí byť zrejmé najmä to, ktorá pohľadávka sa uplatňuje na započítanie, v akej výške, proti ktorej pohľadávke veriteľa, prípadne proti ktorým z viacerých pohľadávok. Započítací prejav je možné urobiť po tom, čo sa pohľadávky stretli, teda od okamihu splatnosti tej pohľadávky, ktorá sa stala splatnou neskôr. Započítací prejav, aj keď bol urobený až po splatnosti oboch pohľadávok, má účinky spätne k okamihu stretu pohľadávok (ex tunc).

K tomuto okamihu, kedy došlo k splatnosti oboch započítavaných pohľadávok, dochádza k zániku pohľadávok následkom započítania, a to v rozsahu, v akom sa vzájomne kryjú. Ak je jedna z nich vyššia, zaniká len do výšky protipohľadávky, vo zvyšku zostáva naďalej v platnosti. (R 58/2013).

65.11 Ak inak zjavný započítací prejav obsahuje viacero na započítanie určených peňažných súm, vzniknutých z rôznych právnych titulov a medzi nimi aj poprvýkrát voči protistrane uplatnené sumy z titulu bezdôvodného obohatenia vzniknutého v obchodnom styku, taký nárok z bezdôvodného obohatenia k momentu jeho uplatnenia

ešte nie je splatný (zročný), a preto započítanie nemôže byť posúdené ako platné z dôvodu absencie kompenzibility týchto tvrdených pohľadávok z bezdôvodného obohatenia.

Ak súčasne strana kompenzujúca pri pluralite pohľadávok na oboch stranách, ktoré majú tvoriť predmet kompenzácie, jednoznačným spôsobom ani neurčí, ktoré čiastkové peňažné sumy (s rozdielnou splatnosťou a majúce podľa tvrdenia žalovanej strany tvoriť jedinú pohľadávku), proti ktorým pohľadávkam žalobcu započítava, teda aby bolo zistiteľné, kedy nastal stret ktorých konkrétnych pohľadávok (peňažných súm), potom

je potrebné považovať záver súdu o neurčitosti kompenzačného prejavu strany z hľadiska hmotnoprávnej úpravy, za opodstatnený. Nepochybná určiteľnosť okamihu stretu, t.j. vo výsledku zániku vzájomných pohľadávok, je nevyhnutným predpokladom aj pre správne posúdenie zániku započítaním s týmito pohľadávkami spojeného príslušenstva uplatneného vo forme úrokov, resp. úrokov z omeškania.

65.12 Ak po začatí civilného sporového konania, v ktorom už bol žalovanou stranou vznesený protinávrh s kompenzačnou námietkou, začne konanie o reštrukturalizácii žalujúcej sporovej strany (§ 108 a nasl. ZKR) a táto reštrukturalizácia je po potvrdení reštrukturalizačného plánu skončená, potom v pokračujúcom sporovom konaní uvedená okolnosť nemá vplyv na posúdenie platnosti právneho úkonu započítania podľa okolností v dobe jeho vykonania (pred reštrukturalizáciou). Ak však dospeje súd konajúci o spore k záveru o neplatnosti právneho úkonu započítania pre jeho neurčitosť spočívajúcu v absencii určenia vzájomných pohľadávok, ktoré sa mali stretnúť, potom k momentu konečného rozhodnutia o spore (§ 217 CSP) nie je možné s určitosťou zistiť ani to, ktoré pohľadávky žalujúcej

strany a prípadne v ktorej ich časti, tvorili kompenzačný prejav a ktoré, v časti sumárne presahujúcej kompenzáciu, tvorili protinávrh, ktorého sa týkali následky v zmysle § 155 ods. 2 ZKR a § 156 ZKR.

66. K návrhu dovolateľky na odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu (§ 444 ods. 1, 2 CSP) dovolací súd uvádza, že pokiaľ nie je zistená existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa pre vyhovieť návrhu, tak dovolací súd v súlade so svojou ustálenou rozhodovacou praxou o tom nevydáva osobitné rozhodnutie.

67. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

68. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.